

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Віктор СИРОВАТКО**, 1986 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2009 році Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського «Харківський авіаційний університет» за ОКР спеціаліст, спеціальність – Двигуни ракетно-космічних літальних апаратів.

У 2023 році був зарахований до аспірантури ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» за спеціальністю 052 – Політологія.

Працює на посаді начальника сектору проектно-конструкторського відділу Державного підприємства Державне Київське конструкторське бюро «Луч».

Виконав акредитовану освітньо-наукову програму з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, за спеціальністю 052 – Політологія.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом № 90-ОД Вченої ради ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Лубни, Полтавської обл.) від «30» червня 2025 року № 13, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – **Антон БАДЕРА**, доктора політичних наук, професора, директора навчально-наукового інституту історії соціальних і гуманітарних наук, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Рецензентів –

Людмила НОВОСКОЛЬЦЕВОЇ, кандидата політичних наук, доцента, завідувача кафедри політології і міжнародних відносин, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Офіційних опонентів –

Ганни МУЗИЧЕНКО, доктора політичних наук, професора, проректора з наукової роботи, ДЗ «Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського»;

Тетяни ЛЯШЕНКО, доктора політичних наук, професора, провідного наукового співробітника відділу політичних інститутів та процесів, Інститут політичних і етнополітичних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України;

Володимира СМОЛЯНЮКА, доктора політичних наук, професора, головного наукового співробітника Воєнної академії імені Євгенія Березняка

на засіданні «20» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки **Віктору СИРОВАТКУ** на підставі публічного захисту дисертації «Трансформація оборонного потенціалу України в умовах збройної агресії» за спеціальністю 052 – Політологія.

Дисертацію виконано в ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Лубни Полтавської обл.), Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – **Світлана ВОВК**, доктор політичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису згідно вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 10 наукових публікацій, зокрема: 4 статті у наукових фахових виданнях України, 6 публікацій апробаційного характеру (матеріали конференцій та інші видання), серед них:

1. **Сироватко В.В.** Адаптація оборонного потенціалу до нових викликів сучасної війни: уроки для України *Вісник Львівського університету*. Серія філософсько-політологічні студії. 2025. № 58. С. 405-417. DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.58.48>.

2. **Сироватко В.В.** Кіберкомпонент у структурі національного оборонного потенціалу: виклики для державної політики. *Актуальні проблеми політики*. 2025, Вип 75. С.183-187. DOI <https://doi.org/10.32782/app.v75.2025.25>.

3. **Сироватко В.В.** Обороздатність та оборонна достатність як функціональний прояв оборонного потенціалу: уточнення понять. *Регіональні студії*. Видавничий дім «Гельветика». 2025. Вип. 41 С.166-171. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2025.41.27>.

4. **Сироватко В.В.** Інтеграція дипломатичних інструментів в архітектоніку оборонного потенціалу України. *«Acta Securitatae Volynienses»*. Науковий журнал. Видавничий дім «Гельветика». 2025 № 5. С. 27-35. DOI <https://doi.org/10.32782/2786-9385/2025-5-4>.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Ганна МУЗИЧЕНКО, офіційний опонент, доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи, ДЗ «Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського»:

1. З огляду на євроінтеграційні процеси, що тривають в Україні навіть під час війни, у дисертації було б доречним дослідити, як впливають легітимність влади та національна стійкість на трансформацію оборонного потенціалу України в умовах збройної агресії, зокрема через їхній вплив на формування оборонної стратегії та міжнародну підтримку (наприклад, рішення щодо постачання зброї та санкцій проти РФ)?

2. Також у рамках цього дисертаційного дослідження, яке розглядає саме трансформацію оборонного потенціалу України, варто було розглянути ключові інституційні, правові та організаційні трансформації, які мають бути впроваджені для модернізації оборонного потенціалу України в умовах збройної агресії, з урахуванням конституційних та політичних викликів, притаманних українській системі влади?

3. Дисертант слушно зазначає, що «трансформація оборонного потенціалу розглядається як багаторівневий процес, що включає оновлення організаційних структур і управлінських моделей, а також переосмислення безпекових смислів і стратегій взаємодії між державою, суспільством і міжнародними партнерами» (стор. 79). Разом з тим, варто було б уточнити, які механізми взаємодії між державними органами, сектором безпеки та оборони, громадянським суспільством і міжнародними партнерами є найбільш ефективними для забезпечення сталого розвитку оборонного потенціалу під час війни і в процесі післявоєнного відновлення?

4. Велику увагу в дисертаційному дослідженні автор приділяє волонтерській діяльності, зокрема, на стор. 144 зазначено: «Окремим сегментом у структурі оборонного потенціалу... є волонтерська діяльність». З огляду реальний вплив волонтерських організацій на перебіг війни, було б корисним викласти в роботі позицію автора щодо правових та організаційних змін, необхідних для інституціоналізації волонтерського руху в системі національної безпеки?

Тетяна ЛЯШЕНКО, офіційний опонент, доктор політичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу політичних інститутів та процесів, Інститут політичних і етнополітичних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України:

1. На стор. 157 дисертант слушно зазначає, що «Збалансованість структурних компонентів політичної системи є критично важливою для формування та забезпечення ефективного оборонного потенціалу держави», а політичними складниками оборонного потенціалу є, зокрема, «стабільна політична система, здатна ухвалювати стратегічні рішення в умовах загроз й ефективно керувати ресурсами оборони» (стор. 150). В якості розширення цієї думки варто було б вказати, як стабільність політичної системи України сприяє або перешкоджає формуванню ефективного оборонного потенціалу в умовах війни? Які конкретні інституційні реформи є найважливішими для підвищення обороноздатності?

2. Аналізуючи досвід США, Південної Кореї та Ізраїлю, автор слушно зазначає, що для України доцільним є використання окремих елементів моделей цих країн, як наприклад, підготовку населення до можливої мобілізації; інтеграції військової служби до національної

культури. Які саме структурні зміни в системі управління обороною, зокрема мобілізаційній спроможності, доцільно використовувати вже найближчим часом в Україні?

3. У підрозділі 2.4. «Суспільно-державні механізми забезпечення оборонного потенціалу: інтеграція політичного, економічного та соціального ресурсів» Сироватко В. В. зазначає, що «Важливою складовою ресурсного забезпечення оборонного потенціалу України є система спеціальних фондів та резервів, які виступають додатковими джерелами акумуляції матеріальних, фінансових і продовольчих ресурсів для потреб національної безпеки та оборони» (стор. 119). В цьому контексті хотілося б дізнатись, як розвиток південно-східного вектору співпраці (з країнами Балкан, Туреччиною, Близьким Сходом) допомагає Україні зміцнити оборонний потенціал і компенсувати уповільнення євроатлантичної інтеграції?

4. У дисертації Сироватки В. В. велика увага приділена інноваційним напрямкам, зокрема штучному інтелекту, безпілотним системам, кібербезпеці та технологіям Big Data, які істотно підвищують оборонну спроможність держави. Варто уточнити, яку роль відіграють інновації (цифрова безпека, кіберзахист, військово-промисловий розвиток) у подальшій трансформації оборонного потенціалу, і які механізми їх впровадження є найперспективнішими?

Володимир СМОЛЯНЮК, офіційний опонент, доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник Воєнної академії імені Євгенія Березняка.

1. Відповідно до предмета дослідження, більша частина аналітичної уваги автора зосереджена у часовому інтервалі 2022-2025 рр. – періоді широкомасштабної агресії РФ проти України. Разом з тим, витоки оборонної політики України та пов'язані з цим проблеми формування оборонного потенціалу Української держави слід пов'язувати з воєнно-політичними рішеннями 1991-2013 рр. (або мирними умовами розвитку оборонної сфери України). Про необхідність еволюційного бачення процесу формування оборонного потенціалу нашої країни впродовж періоду незалежності в дисертації згадується, проте відповідних еволюційних етапів автором не виділено.

2. Дисертантом не зафіксовано моменту переходу України від розбудови «воєнної організації держави» до розбудови «сектору безпеки й оборони» (2010-2012 рр.). Між тим, створення оборонного потенціалу на «воєнно-організаційних» та «секторальних» засадах суттєво відрізняється між собою та призводить до інших, іноді протилежних результатів. Новітня історія України містить у собі і перший, й другий підходи до питань оборонного будівництва, що суттєво загальмувало внутрішні воєнні перетворення та євроатлантичний рух країни в цілому. Дисертанту слід було вказати на помилку вітчизняних державотворчих сил, які спочатку керувалися авторитарними підходами до забезпечення національної обороноздатності (на основі воєнної організації держави), а пізніше були поставлені перед необхідністю запровадження демократичних оборонних підходів (на основі сектору безпеки й оборони).

3. Важливим документом з питань організації національної оборони є чинна Стратегія воєнної безпеки України від 25.03.2021 р. Зокрема, у ній визначені засади розвитку сектору безпеки й оборони. Варто було б повніше використати цю нормативно-правову розробку, оскільки вона на новій якісній основі пояснює підходи до питань забезпечення національної обороноздатності. Серед іншого, вказана Стратегія замінила Концепцію розвитку сектору безпеки й оборони 2016 р., на яку посилається дисертант.

4. Надзвичайним органом вищого військового керівництва України в період воєнного стану стала Ставка верховного Головнокомандувача Збройних Сил України, створена 24.02.2022 р. Ставка є основним органом для прийняття рішень щодо оборони країни. Доцільно було б включити цей орган у загальну вертикаль державного управління та в доречних випадках посылатися на накази Ставки, що стосуються посилення національної обороноздатності у воєнних умовах.

5. Дисертація містить окремі термінологічні неточності на кшталт «стратегія національної безпеки й оборони», «сектор безпеки», «сектор оборони», «демократичний цивільний і громадський контроль». Не впливаючи на загальний рівень роботи, подібні нормативні відхилення створюють ситуативні відступи від загальноприйнятого нормативно-правового та державно-управлінського лексику, який має дотримуватись у повному обсязі.

Людмила НОВОСКОЛЬЦЕВА, рецензент, кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології і міжнародних відносин, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»:

1. Механізми взаємодії держави, сектору безпеки, громадянського суспільства та міжнародних партнерів у період війни й післявоєнного відновлення варто деталізувати, зокрема щодо інструментів публічно-державного партнерства.

2. Розкриття ролі дипломатії як складової оборонного потенціалу потребує глибшого опрацювання, оскільки ефективна дипломатична діяльність сприяє формуванню міжнародних коаліцій, залученню військово-технічної допомоги та посиленню міжнародної легітимності України.

3. Важливо доповнити дослідження прогностною складовою щодо післявоєнної трансформації оборонного потенціалу, що посилить прикладну цінність отриманих результатів.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ID 10254 присуджує Віктору СИРОВАТКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, за спеціальністю 052 – Політологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Антон БАДЕР

Підпис засвідчено

Віктор КАРАМАН

